

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА СОЦІОЛОГІЯ

для студентів

галузь знань 05 - соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 – соціологія
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціальні технології»
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2019/2020
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: к.соц.н., доц. Кузьменко Т.М.

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2019

Розробник: Кузьменко Т.М., к.соц.н., доц., доцент кафедри соціальних структур та соціальних відносин.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальних структур

та соціальних відносин _____ (Куценко О.Д.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 8 від «20» 06 2019 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «8» 20.06 2019 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____

(підпис)

(Петренко-Лисак А.О.)
(прізвище та ініціали)

1. Мета дисципліни – формування знання про предмет, структуру, понятійний апарат соціології, сучасне суспільство та соціальні зміни; вільне володінні базовим концептуальним апаратом соціології, вміння аргументовано відстоювати власну позицію у дискусії щодо явищ і процесів сучасного суспільства, демонструвати знання щодо еволюції та сучасного стану соціологічного теоретизування.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* основні поняття з історії соціології, вступу до спеціальності, філософії.
2. *Вміти* оперувати поняттєво-категоріальним апаратом; конспектувати та працювати з науковою літературою; обґрунтовувати власну світоглядну позицію щодо взаємодії людини і суспільства.
3. *Володіти елементарними навичками* аналізу, узагальнення та систематизації емпіричного та теоретичного матеріалу щодо соціальних явищ.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна є складовою освітньої програми «Соціальні технології» за освітнім рівнем «бакалавр». Предметом вивчення є основні поняття соціології, її об'єкт та предмет, структура, функції, роль в сучасному суспільстві, а також становлення, розвиток і функціонування соціальних спільнот і форм їх самоорганізації: соціальних систем, соціальних структур та інститутів. Отримані знання та навички можуть застосуватися студентами у вивченні теорії соціології, соціальної структури та стратифікації, соціології соціальних змін та спеціальних і галузевих соціологій. Сприятимуть становленню у професійній діяльності та самореалізації майбутнього фахівця соціолога.

4. Завдання дисципліни: характеристика соціології як науки, її основних функцій в сучасному суспільстві, основних елементів соціальної структури, соціальних інститутів, тенденцій розвитку соціальної структури в сучасному українському суспільстві, особливостей новітніх соціальних феноменів, властивих сучасним суспільствам та спричинених процесами модернізації та глобалізації.

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

- зкб. Здатність до аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами.
- фк1. Вільне володіння базовим концептуальним апаратом сучасної соціології.
- фк5. Здатність до самостійного пошуку та критично опрацювання, аналізу та узагальнення соціальної інформації з різних джерел.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми, методи і технології викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати особливості об'єкту та предмету соціологічного знання, його структуру та функції; зміст основних категорій соціології та поняття «соціологічна уява»	лекції, семінарські заняття, завдання з самостійної роботи	контрольна робота, усна відповідь, доповнення, письмова самостійна робота, аналітичне завдання 1 та 2, індивідуальна презентація	20
1.2	Знати сутність поняття суспільства, головні ознаки, типи суспільства. Структурні виміри суспільства: зміст понять соціальна спільнота, соціальна група, соціальний клас, нерівність, соціальний інститут, соціальна організація, особистість, мобільність та маргіальність	лекції, семінарські заняття, завдання з самостійної роботи	контрольна робота, усна відповідь, доповнення, письмова самостійна робота, індивідуальна презентація, аналітичне завдання 3	10

1.3	Знати основні характеристики особистості як об'єкту та суб'єкту соціальних відносин, процесу соціалізації, сутності девіантної поведінки та соціального контролю	лекції, семінарські заняття, завдання з самостійної роботи	контрольна робота, усна відповідь, доповнення, письмова самостійна робота, есе	10
1.4	Знати сутність, чинники, форми, тенденції структурних та культурних змін сучасних суспільств	лекції, семінарські заняття, завдання з самостійної роботи	контрольна робота, усна відповідь, доповнення, письмова самостійна робота, індивідуальна презентація	10
2.1	Вміти аналізувати роль соціологічного знання в сучасному суспільстві, визначити специфічні риси соціології як науки, дисципліни, професії	семінарські заняття, завдання з самостійної роботи	контрольна робота, усна відповідь, доповнення, письмова самостійна робота, аналітичне завдання 1 та 2, індивідуальна презентація, колективна презентація	20
2.2	Виокремлювати головні проблеми та тенденції структурних та культурних змін в сучасному суспільстві	семінарські заняття, завдання з самостійної роботи	контрольна робота, усна відповідь, доповнення, письмова самостійна робота, індивідуальна презентація.	10
3.1	Робота в групі по виконанню аналітичного завдання, підготовці та презентації матеріалів самостійної роботи	семінарські заняття, завдання з самостійної роботи	контрольна робота, колективна презентація	10
4.1	Здійснювати самостійний пошук та критичне опрацювання, аналіз та узагальнення соціальної інформації з різних джерел для виконання завдань самостійної роботи	семінарські заняття, завдання з самостійної роботи	контрольна робота, індивідуальна презентація, колективна презентація	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)								
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1	4.1	
Володіти базовим концептуальним апаратом класичної та сучасної соціологічної теорії. (прн1)	+	+	+	+	+	+			
Демонструвати знання щодо еволюції та сучасного стану соціологічного теоретизування. (прн 8)	+						+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів: - семестрове оцінювання:

Форми контролю	Частина 1			Частина 2			Всього балів за I та II частини	% у підсумковій оцінці	РН (Д)
	Бали за 1 роботу	Кількість робіт	Загальна кількість балів	Бали за 1 роботу	Кількість робіт	Загальна кількість балів			
Усна відповідь	1,5	9	13,5	1,5	6	9	22,5	22,5	РН (Д)1.1; РН (Д)1.2; РН (Д)1.3; РН (Д)1.4; РН (Д)2.1; РН (Д)2.2
Доповнення	0,5	9	4,5	0,5	6	3	7,5	7,5	РН (Д)1.1; РН (Д)1.2; РН (Д)1.3; РН (Д)1.4; РН (Д)2.1; РН (Д)2.2
Письмова самостійна робота	1	7	7	1	6	6	13	13	РН (Д)1.1; РН (Д)1.2; РН (Д)1.3; РН (Д)1.4; РН (Д)2.1; РН (Д)2.2
Аналітичне завдання 1	4	1	4				4	4	РН (Д)1.1; РН (Д)2.1
Аналітичне завдання 2	3	1	3	0	0	0	3	3	РН (Д)1.1; РН (Д)2.1
Аналітичне завдання 3	2	1	2	0	0	0	2	2	РН (Д)1.2
Есе	0	0	0	6	1	6	6	6	РН (Д)1.3
Презентація індивідуальна	3	1	3	6	1	6	9	9	РН (Д)1.1; РН (Д)1.2; РН (Д)1.4; РН (Д)2.1; РН (Д)2.2; РН (Д)4.1
Презентація колективна	3	1	3				0	3	РН (Д)2.1; РН (Д)3.1; РН (Д)4.1
Контрольна робота	10	1	10	20	1	20	30	30	РН (Д)1.1; РН (Д)1.2; РН (Д)1.3; РН (Д)1.4; РН (Д)2.1; РН (Д)2.2; РН (Д)3.1; РН (Д)4.1
Всього			50 (мінімум 30)			50 (мінімум 30)	100 (мінімум 60)	100	

- підсумкове оцінювання: залік. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критично-розрахунковий мінімум – 30 балів за кожну частину окремо і 60 за дисципліну загалом, щоб отримати залік, потрібно обов'язково виконати (з оцінкою, не нижче за мінімальну): аналітичні завдання, контрольні роботи, презентації.

7.2 Організація оцінювання:

Усні відповіді і доповнення оцінюються по факту проведення семінарів, бали накопичуються протягом семестру.

Письмова самостійна робота – це вид самостійної роботи, який студенти виконують на лекційних та семінарських заняттях.

Аналітичне завдання 1. Студенти письмово ставлять запитання до кожної статті. Дають повну відповідь на 1 питання. Формулюють по 1 тестовому завданню до кожної статті та виділяють правильний варіант відповіді. Надіслати викладачу на електронну пошту.
Письмова самостійна робота за результатами виконання аналітичного завдання 1 проводиться на першому семінарському занятті.

Аналітичне завдання 2. За схемою письмово студенти аналізують наукову статтю з соціології за темою, що зацікавила. Визначають об'єкт та предмет матеріалу. Підкреслюють по тексту категорії соціології (не більше 10). Дають визначення 3 категоріям за соціологічним словником. Вказують, до якого елемента в структурі соціологічного знання відноситься даний матеріал. Визначають функції соціології, які відображаються через даний матеріал. Одну характеризують. Термін виконання завдання студентами – на II семінарське заняття.

Аналітичне завдання 3. На семінарське заняття до Теми 7. Соціальна мобільність та соціальна маргінальність студенти готують 10 тестових завдань за роботою П. Сорокіна

«Людина. Цивілізація. Суспільство». Описують молодь як маргінальну групу. Надсилається викладачу для оцінювання за визначеним графіком.

Есе – самостійна робота студента за підсумками вивчення Теми 10. Особистість у системі соціальних зв'язків. Соціалізація. Надсилається викладачу для оцінювання за визначеним графіком.

Презентація індивідуальна – на тему «Соціологія як дисципліна, наука та професія». Надіслати викладачу на електронну пошту. Також студенти готують презентацію на одну із тем, що розглядаються в межах дисципліни «Загальна соціологія». Презентують роботу на семінарському занятті з Теми 12. Тенденції структурних та культурних змін сучасних суспільств.

Презентація колективна – на тему «Соціологія як дисципліна, наука та професія». Студенти створюють групи та 4-5 осіб, на основі поділу, запропонованого викладачем. Кожній групі визначається несоціологічна спеціальність. На основі індивідуальних презентацій студенти готують колективні презентації, які повинні змістовно бути орієнтовані на студентів несоціологічних спеціальностей; містити слоган-девіз факультету соціології; розкривати тему; додатково розкривати питання: «Соціологія в сучасному українському суспільстві: досягнення, проблеми, перспективи». Надіслати викладачу на електронну пошту.

Контрольна робота №1 виконується на семінарському занятті протягом наступного тижня після вивчення Тем 1-7.

Контрольна робота №2 виконується на семінарському занятті протягом наступного тижня після вивчення Тем 8-12.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінарські заняття	Самостійна робота
1. Соціологія як наука. Соціоструктурні аспекти суспільства.				
1.	Соціологія як наука	4	4	5
2.	Суспільство як соціальна система. Типологія суспільств	4	4	5
3.	Культура і суспільство		2	5
4.	Соціальна структура суспільства	2	2	5
5.	Соціальна група та її види		2	5
6.	Соціальна організація		2	2
7.	Соціальна мобільність та соціальна маргінальність	2	2	3
Контрольна робота 1			2	
2. Нормативні та інституціональні засади функціонування суспільства та особистості.				
8.	Соціальні інститути суспільства	2	2	5
9.	Сім'я як соціальний інститут і соціальна група	2	2	5
10.	Особистість у системі соціальних зв'язків. Соціалізація	4	2	5
11.	Соціальний контроль. Девіантна поведінка	2	2	5
12.	Тенденції структурних та культурних змін сучасних суспільств	4	4	5
Контрольна робота 2			2	5
Всього		26	34	60

Загальний обсяг **120 год.** в тому числі:

Лекції – **26 год.**

Семінари – **34 год.**

Самостійна робота - **60 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Кузьменко Т.М. Соціологія. Навчальний посібник. – К., 2010.
2. Рушенко І.П. Загальна соціологія: Підручник. – Харків, 2004.
3. Соціологія: навчальний посібник. / За ред. С. О. Макеєва. – К., 2003.
4. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій: підручник. - Львів, 2003.

Додаткова:

1. Little, W. (2014). Introduction to Sociology – 1st Canadian Edition. Victoria, B.C.: BCcampus. <https://cutt.lv/FPdA0RZ>
2. Бергер П., Бергер Б., Коллінз Р. Личностно – ориентированная социология. – М., 2004.
3. Гіденс Е. Соціологія. – К., 1999.
4. Головаха С., Горбачик А. Тенденції соціальних змін в Україні та Європі: за результатами “Європейського соціального дослідження” 2005–2007– 2009-2011. – К., 2012. – 119 с.
5. Головаха, С. І. Альтернативний соціологічний словник // Соціологія: теорія, методи, маркетинг, 2016 -№3, - С. 191-194. <http://stmm.in.ua/archive/ukr/2016-3/17.pdf>
6. Коваліско Н.В. Основи соціальної стратифікації: Навчальний посібник. – Львів, 2007.

7. Кононов І. Ф. Теоретична соціологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. : у 2 т. / – Луганськ: 2013. – Т. 2: Сучасні суспільства: структури та процеси. – 336 с. <https://cutt.lv/fPdDED2>
8. Куценко О.Д. Общество неравных. Классовый анализ неравенства. - Харьков, 2000.
9. Мационис Дж. Социология. – 9-е изд. – СПб.: Питер, 2004.
10. Оксамитна С. Жінки і кар'єра: власна чи чоловікова? <https://cutt.lv/mEok2Yb>
11. Рущенко І.П. Соціологія на війні. Український соціологічний журнал. 2017. № 1-2. <https://cutt.lv/eEolfxV>
12. Симончук О. Соціальні класи в сучасних суспільствах: евристичний потенціал класового аналізу. — К., 2018. — С. 19-33. <https://cutt.lv/eEolz9U>
13. Симончук О.В. Середній клас у соціальній структурі українського суспільства / О.В. Симончук // Структурні виміри сучасного суспільства: Навчальний посібник / За ред. С.Макеєва. — К., 2006. — С. 209–243.
14. Слюсар Л. І. Специфіка батьківства у сім'ях різних типів: проблеми, ризики та шляхи їх мінімізації // Демографія та соціальна економіка. – 2017. - №3. – С. 24–36.
15. Слюсар Л.І. Позашлюбна народжуваність в Україні: сучасні особливості в контексті європейського демографічного розвитку // Демографія і соціальна економіка. – 2018. - №3 (34). – С. 26-38.
16. Сокурняська Л. Г. Вступ до соціології : Навчальний посібник / Л. Г. Сокурняська. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 206 с. <https://cutt.lv/vPdAZto>
17. Соціально-психологічні чинники інтеграції українського соціуму / [О.Г.Злобіна, М.О.Шульга, Л.Д. Бевзенко та ін.]; за наук. ред. О.Г.Злобіної. — К., 2016. – С. 223-249 <https://cutt.lv/wEolWzW>